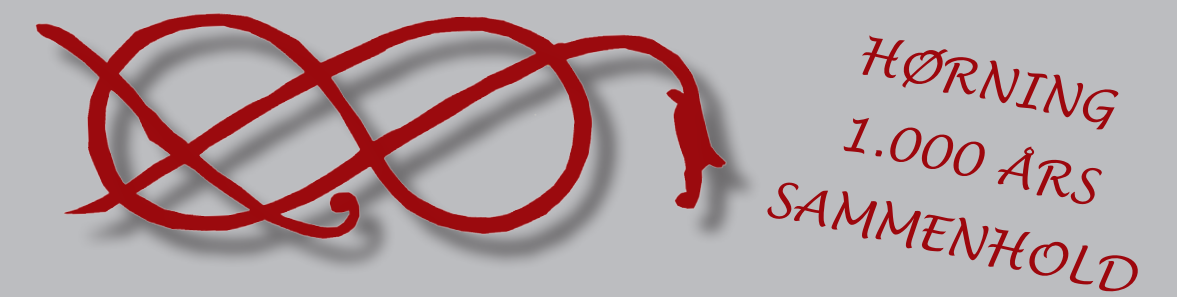

Hørning - aktiv landsby med dybe rødder

Se mere på
hørningby.dk

Hørnings ældste historie

Byparken der står i her, har altid været Hørnings centrum. Pladsen er byens gamle åbne landbyforde, hvorfra byen breder sig ad Præstedalsvej mod øst og ad Langgade og Lykkeskovvej mod nord og syd.

Hørning by nævnes som "Hørninge" for første gang i 1407 i et brev fra biskop Bo i Århus, men byens historie rækker helt tilbage til vikingetiden. Her indtager den smukke kvadrestenskirke fra ca. 1150 en helt central rolle.

Da kirken blev restaureret i 1887, fandt man i murfylden i korets østgavl den såkaldte "Hørning-planke" med karakteristisk bemalede udskæringer i "Urnesstil" fra vikingetidens afslutning omkring år 1000.

I 1960 dokumenterede udgravninger i kirkens gulv, at planken stammede fra en tidligere, mindre og nedbrændt træbygget stavkirke. Trækirken blev omkring år 1060 rejst oven på en stor udjævnet og dengang ca. 100 år gammel gravhøj med en rig kvindegrav fra vikingetiden. Hørning-graven og kirken danner hermed et yderst vigtigt bindeled for forståelsen af overgangen fra hedenskab til kristendom. Trækirken og den tilhørende klokkestabel kan ses rekonstrueret i fuld størrelse ved Moesgård Museum.

Talrige gravhøje og stengrave viser også tydeligt, at Hørning-området helt tilbage til jæger- og bondestenalderen, hvor Kolindsund stod tæt ind til byen, har været et attraktivt bosætningsområde. I området mellem Moeskær og Hørning har udgravninger også påvist omfattende aktiviteter fra yngre jernalder til middelalder (ca. 400 - 1350). Et meget stort antal dekteorfundne smykker fra ældre Germansk Jernalder til Vikingetid (ca. 500 - 1000 e. Kr.) indikerer også, at den ca. 150 ha. store bo- og handelsplads ved Stavn-sager, var beboet af rige og indflydelsesrige slægter.

Foto: John Lee, Nationalmuseet ©

Hørning-planken sad oprindeligt i kirkens hammerbånd under taget.

Kort: KMS ©

Luftfoto: COWI, 2015 ©

De seneste 200 års byudvikling

På det gamle matrikelkort fra 1816 til venstre ses tydeligt, hvordan byen opstod omkring små gårde og bebyggelse vest for kirken anlagt omkring den åbne landbyfortes fællesplads. Sidenhen har bebyggelsen udviklet sig - særligt mod nord langs Langgade - hvor der senest gennem moderne udstykninger siden 1970'erne er tilføjet omkring 30 parcelhuse.

Oprindeligt forløb Randers-Ebeltoft vejen gennem Hørning - en vej som sikkert blev grundlagt allerede i oldtiden over vade- og brostedet ved Sjellebro (oprindeligt "Skjelbro"). Vejen som fremgår på udsnittet af "Videnskabernes Selskabs Kort" fra 1789 øverst til venstre, blev i 1853 omlagt til nutidens hovedvej øst for byen.

I dag er landbruget flyttet ud fra byen. I modsætning til tidligere tiders små gårde og husmandsbrug inde i byen, opdyrkes jorden nu af enkelte, store landbrug udenfor byen. Byen har samtidig skiftet karakter fra en traditionel - og for en stor del selvforsynende - landbrugslandsby til en moderne bosætnings- og pendlerlandsby for især Randers og Århus. Hørning er i fremgang og i 2015 havde byen 305 indbyggere.

Foto: Moesgård Museum ©

Rekonstruktionen af Hørning stavkirken ved Moesgård Museum.

Maleri: Chr. Thorrestrup 1873

Gammelt maleri med "hospitalet" ved Hørning Kirke.

Stiftelsen

Ved siden af kirken 150 m øst herfra ligger den nok smukkeste og mest specielle ældre bygning i Hørning "Den Hørningske Stiftelse".

Den selvejende stiftelse blev grundlagt i 1691 af Oberst Hans Friis (1625-97), som efter af have mistet Clausholm, bosatte sig på Hevringholm og Tustrup Hovedgård lige syd for byen. Oprindeligt lå "Hospitalet" - som dengang betød velgørenhedshjem - på hjørnet af kirkegården i mere end 200 år (se billedet nedenfor). Stiftelsen havde plads til 11 værdigt trængende ældre og 3 forældreløse drenge.

De nuværende bygninger med smukke kamtakkede gavlparter stammer fra 1880. Stiftelsen med dens 4 lejligheder og 3 nyere ældreboliger fra 1989 fungerer oprindeligt som hjem for ældre, men er nu et åbent bofællesskab for alle aldersgrupper. Stiftelsen ejede Hørning Kirke frem til 1946. I kirkens nordre kors-arm kan du opleve Hans Friis' smukke gravkapel. En kopi af Hørningplanken fra vikingetidens trækirke er også ophængt i kirken.

Før asfalten - Hovedgaden gennem Hørning 1914.

Hørning Kirke set fra øst.

Andelstiden

Vikingetiden skabte byens placering, men det var i andelstiden fra 1880 til ca. 1960, hvor Hørning, som så mange andre landsbyer, blomstrede på baggrund af både selveje og fælleseje på andelsbasis.

Andelsmejeriet "Birkehøj" blev anlagt i 1888 og fungerede frem til 1967. Brugsforeningen med butik grundlagdes i 1890 og lukkede først i 1998. I 1896 fulgte også grundlæggelsen af Hørning Vandværk. Dette skabte sammen med forskellige småhåndværk et frodigt og foretagsomt bybillede med et stort sammenhold, som stadig eksisterer.

Hørnings første forsamlingshus fra 1889 lå her på grunden indtil det i 2008, med baggrund i en massiv frivillig arbejdsindsats fra byens borgere, blev afløst af det nye og flotte idræts- og kulturhus "Hørningshus" i byens nordre udkant. Husets arkitektur har tydelig rod i den gamle stavkirke. Hørning Gymnastikforening (HGF) har også sin oprindelse i andelstidens gymnastik og skytteforeninger fra 1867.

Den Hørningske Stiftelse.

"Hørninghus" - Hørnings nye idræts- og kulturhus.

HØRNING BORGERFORENING
Fra traditionel landbrugslandsby til
attraktiv bosætningslandsby

ELRO Fonden

- Støtter initiativer i ELROs tidligere forsyningsområde

Tekst og layout: © KulturKonsulenten, 2016, Tlf. 86 37 70 50